

a Magyar Nemzeti Bizottság közleményei

16. évfolyam - 3.szám

2008. június hó

A TARTALOMBÓL

Megtartottuk idei éves rendes közgyűlésünket:

Elnöki és alelnöki beszámolók

Szaktanácsadói beszámolók

**Román András Archívum kutatási és
könyvtárhasználati szabályzata**

Möller díj 2007

ICOMOS Műemlékvédelmi Panteon

**“Citrus varietas icomos
forma hungarorum”**

a Heritage at Risk-ben és idehaza...

Az európai ICOMOS elnökök évi rendes ülése:

Bern, 2008. május 27-28

KÖZGYŰLÉS

2008. május 22-én tartottuk meg ezévi rendes közgyűlésünket a Kulturinnov Deák termében.

A meghirdetett napirend előtt rövid kis ünnepség keretében a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal és az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság nevében Fejérdy Tamás és Nagy Gergely köszöntötték munkatársunkat, Fábíán Sándornét, Jutkát, a műemlékek és a műemlékvédelem szolgálatában eltöltött 50 éves munkaviszonyának alkalmából.

Egész tagságunk nevében sok szeretettel gratulálunk e szép évfordulóhoz, jó egészséget és további töretlen munkakedvet kívánunk!

A tavalyi ősszel tartott közgyűlés óta történekről kaptunk áttekintést a 2007/2008-as elnöki és alelnöki beszámolókból:

ELNÖKI BESZÁMOLÓ – 2007/2008

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság 2007-ben nyújtott legkomolyabb teljesítménye, hogy a keményen megváltozott körülmények ellenére megfelelően ellátta feladatát. Alakuló, újraformálódó és meglévő kapcsolatainkon lemérhető és általánosságban megállapítható, hogy határozottan nőtt a szervezet szakmai elismertsége és kissé talán a közvélemény előtt is láthatóbbá vált szervezetünk. A jelenlegi helyzetre tekintve ez jelentős eredmény a magyar műemlékvédelem ügye és presztízse szempontjából.

Az aktuális feladatok megkívánják, - ezért az elnökség februárban határozatot hozott a havi ülések rendszeressé tételére. A vezetőség a novemberi közgyűlés óta egy ízben tartott ülést.

Egyesületünk taglétszáma folyamatosan emelkedik, a civil szervezet több éve meghirdetett szakmaiságának erősítése helyes döntésnek bizonyult. Csak olyan tagok felvételét támogatta az elnökség, akiknek megalapozott szakmai kötődésük van a műemlékvédelemhez.

Az Egyesület működésének a biztosítéka az Iroda. Itt köszönöm meg Keller Annamária irodaigazgatónak és Pakulár Ibolyának a munkáját. Az elmúlt évben bekövetkezett személyi váltás átmeneti nehézségei úgy vélem elmúltak, és kollegáink „belenőve” a feladatba kifejezetten szakértő segítő tagjai egyesületünknek. Ezt bizonyítja az immár rendszeresen megjelenő, igen tartalmas ICOMOS Híradó is.

Megnövekedtek társadalmi feladataink. Sajnos nagyon kevés a tetterkész aktív tag. A legterheltebbek az elnökség tagjai, munka melletti további feladatokkal csak félve terhelhetők tovább. Fontos lenne megtalálni azokat az aktivizálható tagokat, akik egyes fórumokon az ICOMOS képviseletét vállalni tudják. Jelenleg sajnos nem tudunk minden helyen részt venni, pedig számos rendezvényen fontos lenne jelenlétünk.

Társ szervezetekkel való együttműködésünk is kiszélesedett. Az eddigi egyetlen partnerünk a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal volt, a Magyar Építőművészek Szövetségével, a Magyar Építész Kamarával, a Nemzeti Építészeti Tanáccsal, a Hungaria Nostra-val a BMGE Építésmérnöki és Műemléki Tanszékével fejlődtek kapcsolataink. Az Építőművészek Szövetségével is előkészülőben van egy közös műemléki munkabizottság felállítása. A BME-vel is egyre szorosabbak a kapcsolatok, ennek egyik eredményeként született meg a Guzsik Tamás ösztöndíj.

A Műemléki Világnapon átadott ICOMOS- és Citrom-díjak egyre nagyobb szakmai érdeklődést váltanak ki. Fejérdy Tamás megtervezte és Balás Eszter szobrászművész elkészítette a rég várt ICOMOS-díjat hirdető bronzplakettet. Úgy tűnik, igen nagy az érdeklődés iránta a díjazottak körében. A társ civil szervezetekkel való kapcsolataink alakulásáról az alelnöki beszámoló fog kitérni, de terveink között szerepel a műemlékvédelemmel kapcsolatos civil szervezetek munkájának összefogását segítő fórum megszervezése.

Nyilatkozataink és állásfoglalásaink általában kedvező fogadtatást kapnak. A Hajógyári szigeten a Hadrianus palota helyzete lehet, hogy rendeződik. Köszönjük Visy Zsolt és H. Vladár Ágnes munkáját, kezdeményezésükhöz csatlakozó civil szervezetek összefogását komoly eredménynek tekinthetjük. Az Erzsébetvárosi szabályozás kidolgozásába a főváros vont be az ICOMOS-t - Kovács Erzsébet vett részt a munkában, bár itt egyelőre hosszútávon nem látszik biztosítottnak a helyzet javulása. A szerencsi erőmű építésének helyzetével Arnóth Ádám foglalkozott, munkájának eredménye a médiában is nyomon követhető volt.

Megszerveztük és felavattuk a Román András Archívumot, szabályzatát kidolgoztuk, megnyitásáról ez a közgyűlés fogja meghozni döntését. Az ICOMOS Klubot szerencsére nem hagyta el teljesen Janotti Judit, Harangi Anna vette át a klub háziasszonyi szerepét.

Visszatérő rendezvényünk az eredetileg a nemzetközi ICOMOS kezdeményezésére létrejött Műemléki Világnap, valamint az egyre komolyabb szakmaiságot felmutató, nemzetközileg is ismertté váló Román András Műemlékvédelmi Nyári Egyetem. Mindkét rendezvény megszervezéséért Kovács Erzsébetnek mondunk külön köszönetet. Az ő szerkesztésében készült el - minden támogatás nélkül - a Híradó 60 oldalas különszáma, ami a 2007-es Nyári Egyetem előadásainak összefoglalóját tartalmazza. Ennek sokszorosítása és fűzése a KÖH fénymásolójában történt, ám ez a mennyiség azt a konfliktust váltotta ki, hogy az eddig is nehezen másolt ICOMOS Híradó legújabb áprilisi, már megszerkesztett és igen tartalmas számának fénymásolását letiltották. Meg kell fontolnunk az emil-en való terjesztés lehetőségét annak érdekében, hogy Híradónk példányszámát csökkenthessük.

Egyre nehezebb biztosítani a szervezet működéséhez szükséges pénzügyi háttérrel. Nagy segítséget kapunk a Kulturális Örökségvédelmi Hivataltól, de az elmúlt három évben a korábbihoz viszonyítva 30%-ra csökkent támogatásunk. Idén egy kicsit sikerült helyzetünkön javítani. Ez azt jelenti, hogy az iroda működésének a feltétele sincs biztosítva, az NCA lehetőségét leszámítva pályázati pénzekkel csak programokhoz szerezhető támogatás. Ezért kérek minden szakbizottságot, hogy saját kapcsolatait kihasználva minél több támogatót próbáljon programjaihoz megnyerni.

A pénzügyi helyzetünkről és gazdálkodásunkról szóló, 2007-es év mérlegét külön táblázatban tettük közzé. A mérleg tanulságaival is kapcsolatos Ágostházi László által javasolt, jövőre vetített kérdés - az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság stratégiájának kidolgozása.

Végül aktív tagjainknak munkájukat megköszönve kérem a beszámoló elfogadását.

Nagy Gergely

ALELNÖKI BESZÁMOLÓK – 2007/2008

Alelnöki beszámoló 2007-2008

A legutóbbi közgyűlés óta eltelt időszakban is elsősorban az Elnök úr által kidolgozott feladatmegosztási kereteknek megfelelően igyekeztem a Magyar Nemzeti Bizottság érdekeit képviselni.

Javaslatomra az elnökségi ülések rendszerében az Elnökség olyan rendet iktatott be, hogy - hacsak nincsen más követelmény – minden hónap utolsó péntekjén kerül sor az ülésre.

Az Elnökség elkezdte megfontolás tárgyává tenni a Magyar Nemzeti Bizottság jövőjével, jövőképével kapcsolatosan meg nem kerülhető megfontolásokat. Mivel ez a kérdés nagyon sok anyagi, szervezeti, működési és más egyébirányú megfontolást igényel, még sok részletről, többször és alaposan tárgyalni kell mielőtt az Elnökség javaslatait szélesebb nyilvánosság elé tárhatná.

Megkezdjük annak is a végiggondolását, hogy a többi szakmai-társadalmi szervezettel (így pl. Magyar Építésművészek Szövetsége, Magyar Urbanisztikai Társaság, Podmaniczky Páholy, Castrum Bene Egyesület, stb.) meglévő személyes kapcsolatokon túl kell-e, indokolt-e valamiféle szervezeti kapcsolat kiépítése. Tudjuk-e, és ha igen, miben, és hogyan egymás munkáját erősíteni?

Kezdeményeztem, hogy olyasféle szakmai elméleti-gyakorlati kérdésekben, mint pl. az ú.n. „gyorsbeavatkozások” állásfoglalást adjon-e ki a Magyar Nemzeti Bizottság (lásd erre vonatkozóan az ICOMOS Híradó 2008. februári számát).

A Vezetőség 2007. június 11-i ülésén hozott határozatnak megfelelően ezévből is ellátta feladatát vezetéssel a Díj Bizottság, s felterjesztése alapján az Elnökség határozatának megfelelően a Műemléki Világnapon kiosztották az ICOMOS-díjakat illetve Citrom-díjakat. A díjakról a Klub Rádió két adásában is beszámoltam.

Ágostházi László

Alelnöki beszámoló Civil kapcsolatok 2007-2008

A műemlékvédelem ügyét érintő közügyeknek és a téma iránti (sokszor, végre egy kis botrány jellegű) érdeklődés erősödésének köszönhetően, nem csak az éves beszámolók közhelyszerű fordulata, hogy az elmúlt időszakban jelentősen fejlődött az ICOMOS MNB kapcsolata a szakmai és a „laikus” civil szervezetekkel.

Az ICOMOS MNB több esetben más szakmai civil szervezetek (MÉK, MÉSZ, Világörökségért Alapítvány, Óvás, Castrum Bene) stb.) és az illetékes hatóságok (pl. Budapesti Főépítési Iroda, Acquincumi Múzeum) illetékeseivel együttműködve több-kevesebb sikerrel emelte fel szavát a műemlékvédelem érdekében. A többi között folyamatos konzultációval segítettük elő, hogy a főváros VII. kerületének ún. zsidó negyedére vonatkozóan olyan szabályozási terv készüljön, amely biztosítja az értékvédelmet, és elvben megakadályozza az indokolatlan, a város szerkezetét és szövetét romboló átépítéseket. Más kérdés, hogy az illetékes önkormányzat milyen kibúvót talált saját érdekeinek érvényesítése érdekében. Emellett számos civil szervezet támogatásával felemeltük szavunkat a Hajógyári szigeten lévő Hadriánus palota feltárása és bemutatása érdekében (illetékes minisztériumok, KVI, stb.) és a szerencsi szalmaégető felépítése ellen is (ebben a témában különösen Arnóth Ádám jeleskedett).

Nem emlékszem, hogy ez már szerepelt-e a beszámolómban, vagy sem, de talán érdekes, hogy sajnos a nemzetközi ICOMOS vezetőinek bevonásával sem tudtuk megakadályozni a szabadkai színház átépítését.

2007 őszétől a - mintegy tizenhárom civil szervezet együttműködését koordináló - Podmaniczky Páholy számos új lehetőséget kínál a megjelenésre és arra is, hogy véleményt nyilvánítsunk, adott esetben tiltakozunk közérdeklődésre számot tartó ügyekben, így például a postaládák indokolatlannak tűnő cseréje ellen.

A világörökség, és az örökségvédelem oktatásának módszertanáról egész napos továbbképzést, illetve a magyarországi világörökségi helyszíneket bemutató kiállítást tartottunk szakközépiskolai és középiskolai tanárok, valamint civil szervezetek képviselőinek részvételével a Porta Speciosa Egyesülettel, az UNESCO Titkársággal, a Világörökség Magyar Nemzeti Bizottságának titkárságával együttműködve és a területileg illetékes szakközépiskolák közreműködésével 2007 tavaszától öt alkalommal és öt helyszínen (Miskolc, Budapest két helyszín, Kecskemét Pécs).

A Román András Műemlékvédelmi Nyári Egyetemet, a TIT ismeretterjesztő sorozatot, és a KÖH-hel közösen szervezett továbbképzést a MÉK akkreditálta.

Sikeres volt 2007-ben a „Világ napi civil fórum” és 2008-ban (a sztrájk ellenére) „A létező reneszánsz” címmel rendezett világnapi program, valamint 2007 augusztus végén a Komáromban megtartott OMK.

Kovács Erzsébet

A közgyűlésen ünnepélyes keretek adtuk át a Möller emlékérmét, és tablók leleplezésével megemlékeztünk meg az ICOMOS Műemlékvédelmi Panteonjának két új tagjáról:

A Möller emlékbizottság idén
Dragonits Tamás
építészmérnöknek ítélte oda a Möller
emlékérmét.
Laudációt Czétényi Piroska,
a Möller-bizottság tagja tartott.

I
Idén két új taggal bővült az ICOMOS
Műemlékvédelmi Panteonja,
Czagány István és Papp Imre
életéről és munkásságáról
Ágostházi László emlékezett meg

ICOMOS MAGYAR NEMZETI BIZOTTSÁG

Műemlékvédelmi Panteon

CZAGÁNY ISTVÁN (1926-1988)

1926 június 3-án született Budapesten. A Képzőművészeti Főiskolán szerzett diplomát 1949-ben, majd 1981-ben a művészettörténeti tudomány kandidátusává fogadták. Pályáját a Fővárosi Tervező Iroda tudományos és műemlék szakosztályán kezdte, majd a Budavári Palota rekonstrukciós munkálatainak megkezdésétől, az 1950-es évek elejétől 1988 szeptember 1-én bekövetkezett haláláig a Középülettervező Vállalatnál dolgozott.

Ha valaki meglátott tusba mártott tollal készített építész rajzokat, biztos lehetett benne, hogy azok Czagány Istvántól származnak. A rekonstrukciókat annyira korhűen akarta a kivitelezők számára prezentálni, hogy azok szerkesztésében is az eredeti technológiát alkalmazta. Minden keze alól kikerült terv önmagában is művészi értéket képviselt.

Természetével szinte szigetként élt környezetében, minden kérdés megválaszolásánál a lehető legmélyebbre kutatva igyekezett a helyes választ megadni. Akkor fejezett be egy munkát, ha azt a saját mércéjével mérve jónak tartotta, és ebben nem hagyta magát sem a kor divatjától, sem a sürgető határidőktől befolyásolni. Többnyire egyedül dolgozott, nehéz volt magas mércéjének megfelelni, de ha egy kollegában felfedezte a műemlékvédelem iránti érdeklődést és szeretetet, fáradhatatlanul magyarázott, tanított.

Tervezői munkái a kor legjelentősebb rekonstrukciós feladataihoz kapcsolódtak. A Királyi Palotaegyüttes, több vári lakóház, a Sándor palota, a Pesti Vigadó számtalan terve került le asztaláról. Sajnos, bár a rajzok pallérterv szinten készültek, sok esetben nem a pallérok, hanem csak a tervtárosok kezébe kerültek.

Tudományos munkásságában és szakirodalmi tevékenysége során a tőle megszokott alaposágon kívül, nem rejtette véka alá ellenszenvét a 60-as évek „minimalista” helyreállításaival szemben, és élete végéig bántotta, hogy nem volt alkalma megszerkeszteni azt az összeállítást, mely a teljes palotaegyüttes rekonstrukciójának történetét dolgozta volna fel képből és szövegben.

Kutatási tevékenysége során részt vett a budavári gótikus szoborleletet feldolgozó csoport munkálataiban, a Szent György tér, a Vigadó, a Mátyás templom a Várkert Kioszk és számtalan más vári lakóépület építészettörténeti kutatásában.

Eredményeit, véleményét a Magyar Tudományos Akadémia és a Budapesti Történeti Múzeum kiadványai örökítik meg.

Fáradhatatlanul fejtette ki véleményét a különböző folyóiratokban. A Műemlékvédelem, a Budapest folyóirat, a Kritika, az Építés-építéstudomány rendszeresen közölte írásait, de több cikke megjelent napilapokban is.

Megjelent könyvei: A Budavári Palota és a Szent György téri épületek (1966), Budavári gótikus lakóházépítészet (1983), A budavári Mátyás-templom /társzerző Gink Károly és Gink Judit/ (1990).

Életére a fáradhatatlan munka, a műemlékvédelem iránti feltétlen elkötelezettség, a magánéletére vonatkozó zárkózottság, meggyőződésének kompromisszumot nem ismerő védelme volt a jellemző. Nem érdekelték a divatos elismerések, nem is volt benne része életében. Akinek volt alkalma együtt dolgozni vele, annak az életre szóló élményt jelentett.

A Farkasréti Temető 35-ös parcellájában nyugszik.

ICOMOS MAGYAR NEMZETI BIZOTTSÁG

Műemlékvédelmi Panteon

PAPP IMRE (1907-1965)

Építészmérnöki diplomáját a Budapesti Műszaki Egyetemen szerezte 1930-ban. Ezt követően ösztöndíjjal Rómában építészeti és városrendezési tanulmányokat folytatott. Ez a két esztendő meghatározó jelentőségű volt mind a modern építészethez kapcsolódó tervezői felfogását, mind pedig az építészeti alkotások térbeli megjelenését, szerepét illetően. Mindemellett ehhez a hosszú itáliai tartózkodáshoz köthető a történeti építészeti alkotások iránti elkötelezett érdeklődése, ami figyelmét az 50-es években elsősorban a védett, illetve a védelem valamilyen formájára érdemes épületek felé irányította.

Itáliából hazatérve építészeti tehetsége a tervezés területén bontakozott ki. Hidasi Lajossal társulva fővárosunk több, máig meghatározó épületét alkották, így pl. 1938-ban a Zápor utca 1-3. szám alatti elemi iskolát, majd 1940-ben az óbudai Árpád gimnáziumot. 1938-40-ben valósult meg a Dob utca 75-81. szám alatt a Postaigazgatóság épülete, melynek tervezésében Rimanóczy Gyula munkatársai voltak. A II. világháború utáni időben közszolgálatot vállalt és az Építésügyi Minisztériumban dolgozott. Itt megint az itáliai városépítészeti tanulmányok jutottak meghatározó szerephez. A Városrendezési osztály vezetőjeként kidolgozta a városrendezési tervezés hazai metodikáját. Ezzel a magyar urbanisztika tekintetében korszerű fejlesztési folyamatot indított el.

Hasonló gondolkozásmód, az elméleti háttér hiányzó elemeinek felismerése vezette aktivitását akkor is, amikor 1956-tól 1961-ig az Országos Műemléki Felügyelőség főmérnökeként dolgozott. A szervezet, a feladatok áttekintése, az emlékanyag problémáinak helyszíni megismerése után igen hamar a hiányosságok megoldásának folyamatát indította el. Előbb a Városképi és Műemléki Vizsgálatok elkészítését kezdeményezi. Ennek kötetei településenként afféle „leltárt” készítenek az ismert, valamiféle szempont szerint már védett épületekről, de ezen túl ráirányítják a figyelmet a védelem valamilyen formáját igénylő többi alkotásra is. Ezzel elindult egy új, friss szemléletmód a magyar műemlékes gyakorlatban, mely a védett alkotások területi hatásán alapulva előbb-utóbb eljutott a területi védelem, az együttesek értékelése gyakorlatáig és a különféle fokozatú védelemben való gondolkodásmódig. Ebben a szellemben indult meg ugyancsak Papp Imre kezdeményezésére az ú.n. Városképi Monográfiák sorozata, melyek közül Szeged és Székesfehérvár kötetét ő írta meg. A magyar műemlékvédelem és urbanisztika tekintetében sokféle, hasznos kezdeményezés elindítója volt Papp Imre.

DRAGONITS TAMÁS

Dragonits Tamás 1924. november 13-án született Budapesten. Építészmérnöki tanulmányait 1942-48 között végezte a József Nádor Gazdaságtudományi és Műszaki Egyetemen, illetve a Budapesti Műszaki Egyetemen.

A háború alatt Svédországban töltött – sok más pályatársához hasonlóan – hosszabb időt, ami későbbi életpályájára is meghatározó volt.

Hazatérése után a budai Várnegyed rehabilitációjába kapcsolódott be, és hosszú évekig részt vett a helyreállítási munkákban.

Először segédtervező (FŐMTI 1949-50), majd szakosztályvezető (KÖZTI 1951-58), ezt követően a VÁTI munkatársa volt. Együtt dolgozott szinte az összes akkori meghatározó építésszel (Metzner Lajos, Rados Jenő, Péczely Béla).

A 60-as években az egész ország műemlékeire kiterjedő iroda jött létre a vezetése alatt a VÁTI-ban.

Vári munkái mellett számos vidéki városban tervezett lakóépületeket (Szeged, Sopron), várak helyreállításával (Siklós, Sárvár, Egervár) és számtalan templom felújításával (Egervár, Pápa, Esztergom és kisebb plébániatemplomok tucatjai) foglalkozott. Népi műemlékek, és dunántúli kastélyok-kúriák átfogó vizsgálatát irányította.

Kiemelkedő szerepe volt a VÁTI műemléki irodájának 70-es évekbeli jelentős bővülésében, ami lehetővé tette, hogy a történeti városok helyreállítása mellett, azok kutatása, értékvizsgálata is szakszerűen történjék.

Mintegy 80 egyházi épület helyreállítási munkáinak terveit készítette el.

Nyugállományba vonulását követően még jelenleg is foglalkozik egyházi épületek helyreállítási terveinek elkészítésével.

1968-ban Ybl díjat, 1980-ban Reitter Ferenc díjat, 1988-ban „Magyar Műemlékvédelemért” plakettet, 1994-ben „Budapestért” díjat, s 2004-ben Forster díjat kapott.

1988-ban göteborgi műegyetem díszdoktorává avatta.

A Möller díj az eddigi elismeréseken túl azt a tevékenységet és azt a műemlékek helyreállítása során alkalmazott konzekvens felfogást is elismeri, amit Dragonits Tamás hosszú életpályája alatt nemcsak magával szemben képviselt, hanem a vezetése alatt álló és mellette dolgozó szakemberektől is megkövetelt, illetve a tervek és elképzelések kidolgozása során megosztott munkatársaival.

Klaniczay Péter

SZAKBIZOTTSÁGI BESZÁMOLÓK – 2007/2008

Építészeti és Régészeti Örökségek Dokumentálása Szakbizottság beszámolója

Kutatás-szakértői feladatok:

Merowe–gát Régészeti Leletmentés Szudánban (Núbia) Szakbizottságunk közreműködésével. A Nílus 4. kataraktájánál épülő duzzasztógát miatt elárasztandó terület régészeti leletmentése nemzetközi összefogással történt (az Egyiptom területén már megvalósult Asszuáni-gáthoz hasonlóan). A magyar kutatócsoport koncessziós területén a leletmentés második (utolsó) fázisában számos értékes műemléki és régészeti lelőhelyet vettünk fel a lelőhelyek listájára. Szakbizottságunk feladata a leletmentés építészeti fotogrammetriai felmérési- műemléki és régészeti rajzi dokumentáció készítése volt, mely során *egy Kerma temető, meroitikus és posztmeroitikus tumuluszok*, valamint a *keresztény korból* származó település (épületekkel, leletekkel, tumulusz és doboz-síros temetőkkel) műemléki térinformatikai bázisának CAD dokumentációit készült el. A leletmentésben résztvevő szakemberek önálló felajánlással díjazás nélkül végezték feladatukat.

A szíriai **Margat** keresztés-kori várának építészettörténeti-régészeti kutatásának és feltárásának feladatára az ICOMOS MNB szakbizottságunkkal csatlakozott, több magyar intézmény mellett. (Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapesti Műszaki Egyetem, Magyar Nemzeti Múzeum, Visegrádi Mátyás Király Múzeuma, Szépművészeti Múzeum, Baranya Megyei Múzeumok Igazgatósága, Avicenna Közel-Kelet Kutatások Intézete). A konzorcium első munkaszezonjában a belső vár területének régészeti és építészettörténeti kutatására koncentrált: a johannita nagyterem szerkezeti rekonstrukciójához szükséges valamennyi adat előállt; feltárásra került több keresztés-kori lakóépület rendkívül gazdag leletanyagokkal; elkezdődött a freskókutatás a kápolnában valamint a figyelemreméltó mennyiségű faragott kőanyag dokumentálása és lapidáriumának kialakítása. Több évre tervezett kiemelt feladat a vár építészeti fotogrammetriai dokumentációjának készítése, ami szakbizottságunk vezetésével készül a folyamatosan fejlesztés alatt álló IMS (Integrated Measuring System) mérési és feldolgozási technológiával.

A Fővárosi Fürdő-rekonstrukciós program keretében újabb török-kori épület régészeti kutatásában vettünk részt falkutatási és régészeti jelenségek dokumentálásával. (Császár-fürdő). A kutatási dokumentáció a korábban a már elkészült Rudas- és a kivitelezés folyamatában lévő Rác-fürdővel azonos metodikával készült.

Szakmai civil szervezetekkel a kapcsolataink bővültek, szakterületünket érintő számos szakmai rendezvényükön vettünk részt:

Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat, Castrum Bene, Budapesti Városvédő Egyesület, Porta Speciosa, Építész Kamara, Ybl Egyesület, SHAM Kulturális Alapítvány, stb.

Oktatási tevékenység :

Kolozsvári Bolyai Egyetem Műemlékvédelmi Szakmérnök-képzésének *Műemlékek dokumentálása* tantárgy oktatása.

Gyórfy Ilona
Szakbizottsági titkár

*

Falkép- restaurátori Szakbizottság beszámolója

A magyar szakbizottság gyakorlatilag az Európai csoport központja is egyben, számos nemzetközi tagtársunk a magyar központon keresztül tagja a szervezetnek. Ennek különböző szervezeti és adminisztrációs oka van, országonként változóan. A falkép szakbizottság ezért igen összetett feladatot lát el ebben az időszakban.

Még mindig nem volt 2007-ben sem szakbizottsági ülés az egész nemzetközi ICOMOS-ban, világszinten, (mivel a Sri Lankai vezetés gyakorlatban nem létezik már hosszú ideje, nem válaszol a párizsi felhívásokra és kommunikációkra) ezért reméljük, végre, sikerül ezt megszervezni 2008-ban.

Az SC Wierdl Zsuzsanna személyén keresztül tartja a kapcsolatot a falképbizottság tagjaival, mint az Európai csoport megbízottjával, mindezért jó lenne a Quebec-i részvétel. Mivel a repülőjegyek igen tetemes összegbe kerülnek minden falképbizottsági tagnak, ezért, ha másképpen nem, legalább poszttereken való részvételt tervezünk, a megadott témában.

A 2006-os egyhetes nemzetközi találkozó, amely igen sikeres volt, célja egy 2008-ban megvalósuló nagy konferencia megrendezése, mely 100-120 fővel számolhat, mintegy 50-60 ország részvételével.

Előzetes egyeztetések során jelenleg egy 2009-es Firenzei tavaszi konferenciára számíthatunk. Ennek szervezése nagyrészt ránk hárul.

Célja egy állandó periodikus, 2 évenként megrendezendő szakmai konferencia létrejötte firenzei helyszínnel, az európai csoport rendezésében, a Del Bianco alapítvány segítségével (melynek elnöke csoportunk tagja, és akit sikeresen megnyertük az ICOMOS ügyének), amely már több sikeres találkozót rendezett az ICOMOS-nak a falképes találkozót követően. Az ICCROM is támogatásáról biztosított minket, melynek falképes kapcsolattartója részt vett az Európai csoport találkozásán Firenzében.

Támogatásban a szervezésre egyelőre nem részesültünk, tehát további pályázatokon szeretnénk résztvenni.

Terveink között szerepel 2008-ban, a nagy konferencia előtti kisebb találkozó szervezése Egerben, 8-10 fővel, az európai csoport egyes tagjaival.

Itthon továbbra is részt veszünk a falkép-szakmára vonatkozó rendezvényeken, igyekszünk a szakmai szempontok terjesztésében és elismerésének segítésében, melynek ma egyre több akadálya van.

A mai korrupciókkal teli, egyre több gyenge szakmai színvonalú szakembert foglalkoztató világban, hiszünk továbbra is az ICOMOS független szervezetében és elhivatottságában.

Wierdl Zsuzsanna
Szakbizottsági elnök

A Fotogrammetriai Szakbizottság beszámolója

Előadások:

- Dr. Kis Papp László: A digitális fotogrammetria felhasználási lehetőségei a műemlékek felmérésében /Földmérési, távérzékelési és térinformatikai Társaság szakbizottsági ülésén/
- Szerdahelyi András: A PhotoModeler program alkalmazási lehetőségei a műemlékek digitális felmérésében /BME Rédey István Szeminárium/

Szaccikk:

- Szerdahelyi András: Műemléképületek háromdimenziós fotomodelljének készítése PhotoModeler segítségével - Geodézia és Kartográfia Budapest 2008/3

Kis Papp László
Szakbizottsági elnök

ICOMOS Tartószerkezeti Szakbizottság beszámolója

” Szerkezetek utólagos megerősítése” konferencia Budapesten a Magyar Tudományos Akadémián 2007. április 18.

A konferencián részt vett Andor Eszter

XXIV. Országos Műemléki konferencián való részvétel 2007.08.26 - 29.

Fertődi Esterházy kastély – épületlátogatás, szerkezeti helyreállítások, megerősítések javaslatának bemutatása. A Tartószerkezeti Mérnöki Iroda a MÁG megbízása alapján szakvéleményt készített a Díszterem és Sala Terrena szerkezeti megerősítésével kapcsolatban.

Korábbi szerkezet megerősítések elemzése.

2007. szeptember 25-én 10 órára szerveztük

Az épület látogatáson részt vett 12 fő

Fertődi Marionett színház régészeti feltárásának és szerkezeti kialakításának ismertetése.

A helyreállítással kapcsolatban építési engedélyezési dokumentáció készült.

2008. április 3. Kiállítás az Örökség Galériában A stilisztikus rajzoló műemlékfelmérés és stílszerű restaurálás id. Storno Ferenc életművében

Andor Eszter
Szakbizottsági elnök

✱

Népi Építészeti Szakbizottság beszámolója

Szakbizottságunk a 2007. évre több feladatot tűzött ki maga elé, illetve több esemény megszervezését tervezte. Ezek csak részben valósultak meg.

Jelentősnek mondható a Szakbizottság létszámának gyarapodása. Korábbi, és a megkeresésünkre rendszeresen nem jelentkező tagjainkat töröltük, ugyanakkor a Titkársággal is együttműködve megkerestük a számbajöhető új tagokat. Így címjegyzékünkön jelenleg 25 tag szerepel, akik aktívnak tekinthetők.

Az ICOMOS által szervezett oktatási programokban való részvételünk csak részben valósult meg. A Kossuth Klubba meghirdetett „Rejtett dimenziók” program a kellő érdeklődés hiányában nem valósult meg. Ugyanakkor az előadássorozat, illetve annak egyes részei – átcúsúszva 2008-ra – megvalósultak, vagy úgy tűnik, hogy meg fognak valósulni.

Nem sikerült lényegi előrehaladást elérni más szakmai- és társadalmi szervezetekkel (MUT Falutagozat, Honismereti mozgalom, a Város és Faluvédő Egyesületek Szövetsége).

A tervezett évindító megbeszélésünkre április 26-án sor került.

Sajnos azonban a többször, több időponttal kitűzött, Bács-Kiskun megye népi műemléki helyzetével ismerkedő tanulmányút kellő számú résztvevő hiányában nem valósult meg.

Ugyancsak időpont egyeztetési nehézségek miatt a KÖH elnökével tervezett összejövétel csak 2008-ban valósult meg.

A Szakbizottság tisztségviselői és tagjai rendszeresen résztvettek az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága különböző rendezvényein és eseményein.

Dr. Balassa M. Iván
Szakbizottsági elnök

✱

Régészeti Műemlékhelyek Szakbizottság beszámolója

1. Itinerarium Hungaricum

A Jerem Erzsébet szerkesztésében készülő őskori kötet kiadására az NKA támogatásával végső fázisába került. A kötet 2008 júniusában hagyja el a nyomdát.

2. Állásfoglalás a nyergesújfalui áruház-beruházás tárgyában

A nyergesújfalui Sánchegyen római castellum (Crumerum) és Rákóczi-kori sánc jól látható és azonosítható maradványai találhatóak, a hegy lábánál pedig római település és temető, amelyek régészeti védeltséget élveznek. A Sánchegy lábának nyugati szélén SPAR és egyéb áruházak, parkolók építése kezdődött meg, amelyek tervezése során nem került sor a kötelező örökségvédelmi egyeztetésre. A leállított építkezésről a Régészeti Bizottság a KÖH képviselőjének a felkérésére véleményt fogalmaz meg, állásfoglalást ad ki.

3. Régészeti műemlékhelyek szakmai tanácskozás

2008-ban két szakmai tanácskozásra kerül sor a Bizottság rendezésében.

2008. június 4. – Pilismarót. A település fölötti dombon későrómai erőd maradványai találhatóak, amelyek kutatását, konzerválását és kulturális hasznosítását vitatja meg az egynapos tanácskozás.

2008, később meghatározandó időpont – Polgár. A város határában lévő Tájéztörténeli és Régészeti Pihenő Park (M3 Archeopark) kiváló lehetőséget nyújt a régészeti emlékhelyek megfelelő, kimagasló színvonalú hasznosítására. Erre fog sor kerülni az ugyancsak egy napos tanácskozáson és vitán, amelyen a park kialakításában és kezelésében részt vevő szervezetek és szakemberek adnak tájékoztatást, mondanak véleményt.

4. A ripa Pannonica világörökségi pályázatának előkészítése

Folytatódnak a légirégészeti kutatások mind Pannonia, mind Dacia limese mentén a Kultúra 2000-pályázat PTE által elnyert támogatása felhasználásával. 2008 áprilisában az Aquincumi Múzeumban megnyílt a program részeként a Római Birodalom limese – Pannonia határa mint világörökségi helyszín című vándorkiállítás. A KÖH vezetésével két magyar szervezet (PTE, Paks Város Önkormányzata) és több külföldi szervezet részvételével beadásra került az az EU-pályázat, amely elnyerése esetén biztosítja Pannonia limesének magyar szakaszára vonatkozó világörökségi pályázatának elkészítését 2011-ig.

Visy Zsolt
Szakbizottsági elnök

Ipari Örökség Szakbizottság beszámolója

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület keretei között mint Ipari Örökség Szakbizottság működik továbbra is a TICCIH (The International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage) Magyar Nemzeti Bizottsága. Szervezeti működésünk kivételes nemzetközi viszonylatban, s követendő példát ad a két nemzetközi szakmai szervezet országon belüli együttműködésére. Sajnálatosan, ez az együttműködés néhány más országban kevésbé harmonikus. Szakbizottságunk tagjai a magyar viszonyok alapján alkotott szakmai véleményükkel az ipari örökségről megfogalmazott, a TICCIH 2003-as konferenciáján elfogadott Nyizsnyij Tagil Karta pontosítását is elősegítették. Az ICOMOS várhatóan rövidesen napirendre veszi nemzetközi szinten a Karta elfogadását.

Szakbizottságunk abban a tekintetben is kivételes szerepet tölt be, hogy a világon elsőként jelentette meg nyomtatásban a Nyizsnyij Tagil Karta szövegét. A Kartát a *Growth, Decline and Recovery: Heavy Industrial Regions in Transition* című kötetben publikáltuk, amely 2007 végén került napvilágra, s amely a Magyarországon – és Szlovákiában – megrendezett TICCIH konferencia előadásainak átdolgozott és kibővített változatait tartalmazza. Ezen kötet Függelékében olvasható az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága és a TICCIH Magyar Nemzeti Bizottsága közös Felhívása is, amelyet az ipari örökség védelmére 2006-ban a Műemléki Világnapon adtunk ki.

Szándékunk szerint együttműködésre törekszünk az ipari örökség megőrzéséért küzdő más szervezetekkel is, ezért néhány tagunk részt vett a Közép-európai Ipari Örökség Útja Egyesület alakuló ülésén 2008 márciusában Miskolcon. Nemzetközi rendezvényeken is képviseltettük magunkat, így 2007 szeptemberében Prágában a Vestiges of Industry konferencia sorozat rendezvényén, ahol Németh Györgyi előadást tartott.

Nem került sor azonban az elmúlt őszen tervezett látogatásokra az ipari örökség kiemelt területein, amit ebben az évben pótolunk. Rövid távú terveink között szerepel a fiatalok bevonása is Szakbizottságunk munkájába.

Dr. Németh Györgyi
Szakbizottsági elnök

Konzerválási Szakbizottság beszámolója

A szakbizottság 2007/2008-as évi tevékenységének legfontosabb részét képezték a különféle egyetemek hallgatói számára tartott szakmai vezetések, épületlátogatások, amelyek jól beilleszthetővé váltak az intézmények éves tananyagába.

Lehetőség adódott, a műemléki védettség alatt álló egykori Török Bankház (Budapest Szervita tér 3.) helyreállítási munkáinak helyszínen történő bemutatására. Az épületlátogatások azért voltak sikeresek a hallgatók körében, mert a helyszínen, saját tanáruk kíséretében, a helyreállítást végző szakembereknek közvetlenül tehették fel kérdéseiket, amelyek egyaránt érinthették a munkák elméleti és gyakorlati részét, építészeti és művészeti vonatkozásait.

A századfordulón, a pesti belváros egyik legforgalmasabb részén épült banképület, a puritán, minden díszítést nélkülöző modern, üveg-függönyfalas indítás után, a homlokzat legfelső részén egy hatalmas, burjánzó díszítésű eklektikus mozaikkompozícióval záródik. A Szent István Egyetem Építéstudományi Karának, a Moholy-Nagy Iparművészeti Egyetem Belsőépítész Karának valamint az Eötvös Lóránt Tudományegyetem Művészettörténeti Kar hallgatói többször tettek látogatást a helyszínen. Így az elvont ismereteiket gyakorlati tapasztalatokkal gazdagíthatták. Visszajelzések szerint, ezekből a látogatásokból dolgozatok, beszámolók születtek.

Szakmai közönség számára tervezzük az idei évre, a már helyreállított gyöngyösi Orczy kastély helyszíni bemutatását. A műemléki munkák összefüggéseit, különféle építészeti, statikai kőkonzerválási és restaurálási feladatok együttes megoldására láthatunk majd jó példákat.

ÉRDEKLŐDÉssel várjuk kedves kollégáink javaslatait egy-egy épület megtekintésére, új módszerek bemutatására !

Mester Éva
Szakbizottsági titkár

Történeti Kertek Szakbizottságának beszámolója

Mindent megelőző hír: az 1960-tól kezdődő szervezett magyar műemléki kertvédelem 2007 év végével végveszélybe kerül, mert letéteményese, a mai ÁMRK - és annak része, a kertvédelem képviselője, a Táj- és Kertépítészeti Osztály – megszűnik. Létrehozója és vezetője Dr. Órsi Károly volt 2004. évi nyugdíjba vonulásáig, azóta Dr. Szikra Éva vezeti. Az ott felhalmozott közel fél évszázados szakmai kertépítészettörténeti anyag sorsa bizonytalan lett. Ez az osztály irányította, szervezte a műemlékvédelmi kertépítészeti országon (tervezés, felmérés, kutatás, oktatás, kiszállások szervezése, népszerűsítés, műszaki tervezés, gyakran kivitelezés, irányítás, anyagi fedezet biztosítása, megszerzése, kapcsolattartás más hatóságokkal, szakterületekkel, egyetemekkel, szakcikkek, könyvek írása stb.), és nemzetközi kapcsolatok építése, ápolása, ideértve az ICOMOS-t is. Mindennek jövője lett bizonytalan az igen sikeres évtizedek után, hiszen a nulláról indult és lett elismert szakterület.

Dr. Órsi Károly ezt az óriási értékű műemléki kerttörténeti anyagot évek óta javasolja a műemléki archívum részévé tenni, de az elnöki pozitív válaszok ellenére ez még nem történt meg. Varga Kálmán elnök úr már 2004-ben elindította az archívum akciót kérésünkre. Távozása után Dr. Mezős Tamás elnök úrhoz is bejelentkezett, meghallgatást kérve.

A történeti kertarchívum érdekében Dr. Órsi Károly tárgyalta Dr. Mezős Tamás KÖH elnökkel, aki az ügyet támogatólag vállalja. Kérte vegyük fel a kapcsolatot az KÖH Archívum vezetőjével, Bardoly Istvánnal.

Miután évekig építészeti osztályvezető is volt Dr. Órsi Károly, a nagyhírű építészeti osztály bizonyos anyagai is a kertépítészeti osztályon vannak, ezt is érdemes az utókornak megmenteni. Úgy gondoljuk ebben a helyzetben a magyar ICOMOS szerepe a korábnál is jelentősebb lehet.

Ezévi munkánk jelentősebb részei:

- 2007. június 6-27-ig a Pécsi Városi Képtárban „Védett élő örökségünk - korai kertépítészeti emlékek” című kiállítás. Először 2004-ben mutattuk be a KÖH budavári kiállítótermében sikerrel, az e témájú nemzetközi év keretében, KÖH felkérésére, annak erkölcsi, anyagi támogatásával, Dr. Órsi Károly tervei, fotói és installációs munkája alapján, a bevezető szöveget Dr. Fatsar Kristóf írta (ICOMOS MNB Történeti kertszekció titkára).
- 2007 szeptemberében a „Kutatók éjszakája” egyetemi rendezvényre több kertépítészeti történeti tablót készítettünk a történeti tájról (szeptember), valamint konferenciát tartottunk a Történeti tájról (Dr. Fatsar Kristóf).
- Szakértői közreműködésünk segítette a zalai Zichy kúria kertjét, a balatonszárszói református templom környezetrendezését, a balatonlellei iskola udvarrendezését, a sümegi régi várkerti szőlőművelés felújítását, a kámoni arborétum felújítását, a tabáni régi kert rekonstrukcióját, és elkészült az ivánci gróf Sigray Kastélypark erdészeti közjóléti terve (konzulens Dr. Órsi Károly)
- Diplomák konzultálása, történeti kertek, tájak (3-4 db) esetében - Dr. Szikra Éva, Kiss József, Órsi Károly, Alföldi Gábor
- A Noszvaji- Egri Nyári Egyetem segítése, közreműködésünk (Órsi Károly előadása Történeti kertjeink megújulása címmel).
- Előadás Fringl Anett és Rerrich Béla építészeti, kertépítészeti tevékenységéről a budapesti Aranytíz Művelődési Központban.
- 2007. március 19-én előadás a tatai park üvegházának felújítása alkalmából rendezett konferencián (Órsi Károly) + zárónyilatkozat a kert megmentésére (Nagy Gergely).

- Alföldy Gábor nagyszerű előadást tartott a Potsdami nemzetközi konferencián.
- A Nádasdladányban rendezett konferencián haza kertjeinkről, védett tájainkról volt szó – itt történeti parkok helyzete Magyarországon címmel hangzott el előadás (Órsi Károly), melyről Rádióriportban (MR1) is nyilatkozott.
- Irás az ICOMOS Hírlevélben a soproni Deák térről (Órsi Károly).
- Szakértői segítség a szentgyörgyhegyi oroszlanos kút felújításához (Órsi Károly).
- Laudáció Dr. Horler Miklós budai díszpolgárrá avatásán (Órsi Károly).
- Alföldy Gábor főkertész (MÁG) a dobai történeti kert helyreállítás tudományos munkájáért Europa Nostra Díjban részesült.
- A Hajdú-Bihar megyei Műemléki albizottság (MAB) 50. évfordulójára Órsi Károly – felkérésre – visszaemlékezést írt az erre az alkalomra kiadott igényes könyvbe. Dr. Angyal László András 50 éve, mint alapító, áll ma is az ottani MAB élén.
- 2008 áprilisában, felkérésre, a Tabáni Múzeumban „A Tabán régi kertjei” címmel tartott előadást Órsi Károly.
- Dr. Órsi Károly Műemlékvédelmi munkásságáért a Műemlékvédelmi Világnapon, 2008. április 18-án, Forster Gyula díjban részesült.
- A Nagytétényi kastélyban tartott Reneszánsz Napok alkalmából Órsi Károlyt a reneszánsz kertművészetről szóló előadásra kérték fel, melyet 2008 május 10-én tartotta meg, majd a Magyar Rádió (MR1) 2008 május 18-i „Disputa” c. műsorában beszélgetés hangzott el vele.

Dr. Órsi Károly
Szakbizottsági elnök

Kulturális Turizmus Szakbizottság beszámolója

A legutóbbi beszámolót követően (2006), munkánk sokkal inkább szólt az ismeretterjesztésről, mint korábban, amikor többnyire saját örömeinkre és szellemi gyarapodásunk érdekében szerveztük programjainkat.

2007 első félévében a TIT felkérésére nagy érdeklődéssel kísért, az ICOMOS tagoknak ingyenes épületlátogatásokat és sétákat szerveztünk, illetve vezettünk. A program szerepelt a MÉK akkreditált képzéseinek listáján is.

Deák Zoltán tervező vezetésével megismertük a Mátyás templom folyamatban lévő rekonstrukciójának szakmai és műszaki hátterét és a folyamatban lévő munkálatokat.

Janotti Judit területi felügyelő, bizottsági tag, a volt Fortuna Fogadó nemrég befejezett helyreállításának hátterét és eredményeit mutatta be.

Görgényi Judit belsőépítész és Kun Zoltán építész segítségével pedig Budapest egyik jeles épületét, a nemrég felújított volt OTI színházat tekintettünk meg a Fiumei úton.

A Műemléki Világnaphoz kapcsolódóan a Margitsziget rejtett kincseit Kacs Kovics Fruzsina, a szakbizottság titkára és Pajor Ildikó mutatta be és ugyancsak ő (Pajor Ildikó), aki egyébként a Tabán Múzeum vezetője, kalauzolta az érdeklődőket a tabáni sétán is.

A Kulturális Örökség Napjainak programjához kapcsolódóan a belváros klasszicista építészetének gyöngyszemeit a nagy létszámú érdeklődő közönség ugyancsak Kacs Kovics Fruzsina vezetésével ismerhette meg.

Reméljük, hogy régóta dédelgetett tervünket, a sétáink témáit bemutató leporellókat, előbb utóbb el tudjuk készíteni.

Kovács Erzsébet
Szakbizottsági elnök

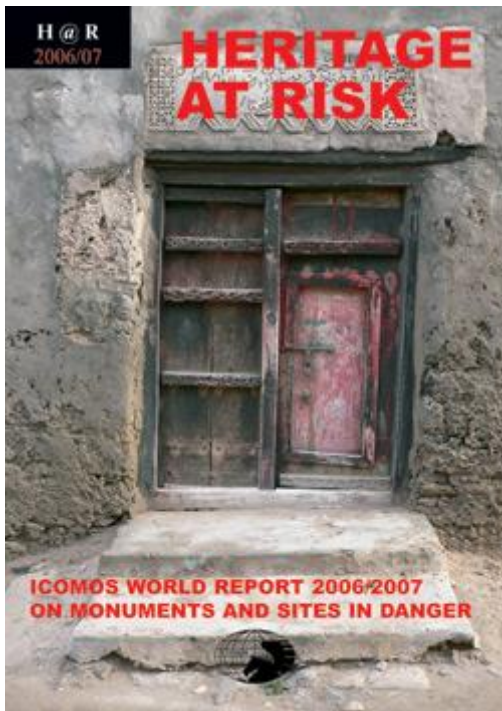

A közgyűlés egyhangúan elfogadta a Román András Archívum belső használatra készült kutatási és könyvtárhasználati szabályzatát:

Román András Archívum kutatási és könyvtárhasználati szabályzata (belső használatra)

1. A könyvtárban őrzött anyag kutatásához a kutatónak előzetesen írásban (emailben/faxon/levélben) kell engedélyt kérnie az ICOMOS elnökségétől, kutatási szándékát köteles 2 nappal előbb bejelenteni.
2. Engedélykérés előtt a kutató tájékozik az anyagról az Archívum internetes oldalán (**www.romanandrasarchivum.hu**) található OPAC-katalógusban.
3. Az engedély térítésköteles: 500,- Ft, és az nem téríthető vissza.
4. A kutató a kutatás megkezdése előtt látogatói regisztrációs számot kap, amelyet a könyvtáros az erre rendszeresített regisztrációs íven vezet. (Rögzítendő adatok: időpont, név, lakcím, igényelt dokumentumok leltári száma).
5. Kutatást csak a könyvtárban lehet végezni.
6. A könyvtár meghatározott nyitvatartási időben áll a kutatók rendelkezésére.
7. Helybenolvasásra, kutatásra jogosultak:
 - az ICOMOS tagjai,
 - a tudományos minősítéssel rendelkezők, ösztöndíjasok,
 - a PhD fokozattal rendelkezők és a PhD hallgatók,
 - az egyetemi és főiskolai oktatók, hallgatók
 - más kutató vagy oktató munkát végzők.
8. A kutató kabátját, táskáját stb. nem viheti be a kutatóhelyiségbe.
9. A kutató az általa kutatni kívánt anyagot a könyvtárostól igényelheti.
10. A kutatásra kiadott könyvtári anyag rendjét megbontani, azt bármilyen módon megrongálni, egyes darabjaira bármilyen jelet írni szigorúan tilos. E szabályok megszegése a kutatási engedély azonnali bevonását vonja maga után.
11. A kutató a könyvtárban elhelyezett dokumentumokat a könyvtáros segítségével használhatja. A visszaosztás a könyvtáros feladata.
12. A kutató a számára kiadott, maximum 15 oldal terjedelemig saját használatra - kizárólag kutatási vagy tanulási célra – másolatot kérhet, de az forgalomba nem hozható. A másolattal való visszaélést a kutatót terheli a felelősség.
13. A könyvtár megtagadhatja a másolat készítését, ha a reprodukciós eljárás vagy annak gyakorisága az anyag fizikai állapotát károsítja, épségben történő fennmaradását veszélyezteti.
14. A könyvtárba képrögzítő eszköz csak a könyvtáros írásbeli engedélyével vihető be. Ezzel csak néhány (maximum 25 oldalról) készíthető fénykép, saját használatra, kizárólag kutatási vagy tanulási célra; forgalomba nem hozható. A fényképmásolattal való visszaélést a kutatót terheli a felelősség.
15. A kutatási szabályok megsértése esetén a kutatási engedélyt az ICOMOS elnöksége visszavonja.

Megjelent a Heritage at Risk 2006/2007-es száma, melynek teljes anyaga PDF formátumban letölthető a következő honlapról:

www.international.icomos.org/risk/world_report/2006-2007/pdf/H@R_2006-2007_web.pdf

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság írásai:

1. Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottságának "Műemlékvédelmi Citrom-díja" (Winkler Gábor)
2. A város-, és ingatlanfejlesztés tévútjai Magyarországon (Nagy Gergely)
3. Pest régi zsidónegyede - helyzetjelentés (a magyar ICOMOS elnöksége)

angol nyelven, a

www.international.icomos.org/risk/world_report/2006-2007/pdf/H@R_2006-2007_20_National_Report_Hungary.pdf

honlapra kattintva érhetőek el közvetlenül !

Szigethy Balázs írása gondolatébresztő, mondhatni akár vitaindító céllal íródott, egy más perspektívában kívánja felhívni a figyelmet a tulajdonosokkal, beruházókkal és jogszabályainkkal kapcsolatban:

Áprilisban érik a citrom...

Bizonyára mindenki rájött, hogy ez az írás nem a citromtermesztés ügyes-bajos dolgaival és nem is Bacsó Péter 1969-ben forgatott nagyszerű alkotásának közismert jelenetével akar foglalkozni. Mindenesetre elmondhatjuk, hogy van citromunk, műemlékes citromunk, amit az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága adományoz immár hagyományként minden év április 18-án, a Műemlékvédelmi Világnapon.

A díjat több kategóriában lehet kiérdemelni, többek között a legsikertelenebb új beépítésért, a legtökéletesebben félresikerült helyreállításért, vagy a legmeggyőzőbb álműemlék építéséért.

A sárga gyümölcsöt idén mégis két, a negatív elismerés kiváltásához vezető cselekményében eltérő, azonban a '90-es évek óta zajló és a komáromi műemléki konferencia óta sokunk által ilyen-olyan kontextusban emlegetett ingatlanfejlesztési trendek műemlékekre gyakorolt hatásában rokonságot mutató építetói (vagy romboltatói) fellépés folytán bekövetkezett állapot érdemelte ki.

Az újságokból is ismert híradások szerint a – most már minden értelemben volt - kőszegi posztógyár ideiglenes műemléki védelem alatt álló épületét húsvét előtti héten egyetlen éjszaka alatt tették a földdel egyenlővé.

fotó: KÖH – Nyugat-dunántúli Iroda

Nem ilyen drasztikus módon, de gyakorlatilag évtizedek óta romlik a Sopron, Hátsókapu 1. szám alatt álló, 1823-25 között Hasenauer Márton tervei alapján késő klasszicista stílusban épült lakóház, Sopron első bérházának állapota. Az épület a '80-as évek eleje óta üresen áll, jelenlegi megjelenése a többszöri tulajdonosváltás és a jogerős építési engedély ellenére fennálló folyamatos elhanyagolásnak köszönhető.

fotó: Diebold Károly, 1951.
Soproni Múzeum fotótára

fotó: KÖH – Nyugat-dunántúli Iroda

A probléma nyilván nem egyedi, országszerte találkozhatunk engedély nélkül elbontott, elhanyagoltsága miatt az összedőlés szintjén álló, sokszor a beruházó meg gondolatlansága vagy nemtörődömsége miatt fellépő anyagi nehézségek folytán az időjárás viszontagságainak évekre kitett védett vagy arra érdemes épületekkel. Az idején citromdíj ezekre irányít(hat)ja rá a figyelmet és ezáltal mélyebbre nézve észre is vehetjük a hatóság tehetetlenségét, mind az építésügyi, mind pedig az örökségvédelmi jogszabályok hiányosságait. Egy ilyen írás terjedelmi okok miatt nem engedheti meg a hatályos jogszabályok vizsgálatát és elemzését, azonban az építésügyi és örökségvédelmi hatósági munkát végzők bizonyára tisztában vannak az egyes esetekben foganatosítható lépésekkel, a feltétlenül szükséges mértékben meghatározható kötelezés problémakörével, a kiszabható bírságok alkalmasságával a visszatartó erő tekintetében. Az ingatlanfejlesztés és az ezzel könnyörtelenül együtt járó ingatlanspekuláció mai mértékét tekintve a jogszabályi környezet felülvizsgálata nélkül sajnos könnyen válhatnak a citromdíjjal kitüntetett esetek elterjedté, hiszen nem mindenki tekinti a kulturális örökség védelméről szóló törvényben található mondatot magára nézve (is) kötelezőnek, miszerint „A kulturális örökség a nemzet egészének közös szellemi értékeit hordozza, ezért megóvása mindenkinek kötelessége.”

Szigethy Balázs

✱

Az európai ICOMOS elnökök évi rendes ülése Bern 2008. május 27-28

Ez a nagyszerű fekvésű, középkori telekosztását megőrző, de meghatározó módon a 19. század keze nyomát is magán viselő város volt az otthona a rendezvénynek. 1954-ben Bernben hatalmas tüntetés volt a történelmi város védelméért. Ez a szellemiség ma is sugárzik a svájci fővárosból, 1983 óta világörökségként tartjuk számon.

A házigazda, a svájci ICOMOS nagyszerű gazdája volt a rendezvénynek. A városháza adott helyet az első napi tanácskozásnak. Az ülést most különös figyelem övezte - jelen volt Michael Petzet elnök úr és ugyancsak megjelent Dinu Bumbaru főtitkár úr is. Ez már a közelgő választásnak is lehetett az előszele, mert a főtitkár úr az egyik – nem esélytelen – pályázó az elnöki címre. Az ülést természetesen Fejérdy Tamás alelnök úr vezette.

Anglia, Ausztria, Belgium, Bulgária, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Írország, Lengyelország, Luxemburg, Románia, Németország, Norvégia, Magyarország, Olaszország, Svájc, Svédország és Szlovénia küldötte(i) vettek részt a tanácskozáson. Nagy örömmel vettük, hogy újra látszik esély arra, hogy az olasz ICOMOS egyesüljön. A nápolyi Maurizio di Stefano urat választották elnöknek, akinek eltökélt szándéka az Olasz Nemzeti Bizottság talpraállítása. Továbbra is megosztottan látszik a belga bizottság.

A pretóriai előterjesztésnek megfelelően a norvégok továbbra is szorgalmazzák a nemzetközi szervezet nagyobb nyitottságát és ellenőrizhetőségét. Kérdéseikre most sem kaptak választ, az új elnök feladata lesz a megnyugtató rendszer bevezetése.

Továbbra is nagy érdeklődés figyeli munkánkat, a díjaink és az archívum, valamint nyilatkozataink – és a többi nemzeti bizottság beszámolója alapján - Európában egyik legaktívabb nemzeti bizottságnak tekinthetjük magunkat. Mindenhol örömdetesen emelkedik a taglétszám úgy, hogy a szakmaiság megőrzése egyre szigorúbb elvárásként jelentkezik. A magyar cca 400 fős tagság kapcsán alakult ki komolyabb vita. Ha a végeredményt kell összefoglalni, akkor megállapítást nyert, hogy a szűk, elit jellegű szervezet nem tud láthatóvá válni és a műemlékvédelem interdiszciplináris jellegét sem tudja

megfelelően képviselni. Belgiumban is kiadták a „Karták könyvét” franciául, terjedelme kb. hatoda a magyar kiadásnak. (Az ICOMOS irodán megtekinthető.) Svájcban nagy sikere van a minden évben kiadott kötetnek, amelyben a történelmi múltú (műemlék, hajó,... stb.) vendéglátóhelyeket (hotel, étterem, cukrászda,...stb.) minősítik. Németország után Ausztria is megszervezte, hogy elkezdje a monitoring munkát. Minisztériumaiktól a párizsi központig mindenhova küldik észrevételeiket, állítólag egyre nagyobb figyelemmel követik munkájukat.

A Quebec-i tisztújító közgyűlés legnagyobb kérdése, hogy meg tudjuk-e menteni az európai alapokon álló klasszikus értékeit a szervezetnek. Sokan kifejtették, hogy aggódnak amiatt, hogy Michael Petzet és Fejérdy Tamás nem választhatók újra. Európából Wilfried Lipp-et (Ausztria) és Olivier Poisson-t (Franciaország) jelölték alelnöki posztra. A vezetőségbe Boguslaw Szmygin (Lengyelország), Hristina Staneva (Bulgária), Kirsti Kovanen (Finnország), Christoph Machat (Németország) jelöléséről szereztünk tudomást. Szeretnénk, ha a jövőre nem megújítható svájci elnök, Daniel Gutscher is vállalná a jelölést és a vezetőség tagjává választanák. A közgyűlés pontos programja már olvasható az ICOMOS News-ban. Közel 700-an jelentkeztek előadásra, komoly rangot jelent, ha valaki a tervezett négy szekció valamelyikében megkapja a lehetőséget, hogy bemutassa témáját. A tanácskozás végén szép szavakkal köszönték meg Fejérdy Tamás alelnöki munkáját.

Nagyon jó érzékkel a tanácskozáshoz a svájci UNESCO szervezettel közös konferenciát is kötöttek, ahol Svájc világörökségi területeit és jövőbeli felterjesztési elképzeléseit mutatták be. Színvonalas előadásokat hallhattunk, de azt is érdemes látni, hogy ez nem csak a júliusi Quebec-i világörökségi konferencia előtt jelenthet szerény támogatást, hanem hosszú távon is segítheti a svájci törekvéseket. Ezt az igazán tapintatos „árukapcsolást” hasonló esetekben itthon is érdemes lehet alkalmazni.

Nagy Gergely
elnök

ICOMOS Híradó, a Magyar Nemzeti Bizottság közleményei
Szerkesztőség: 1014 Budapest, Szentháromság tér 6.
Levélcím: 1535 Budapest, Pf. 721.
Telefon/fax: 212-76-15

E-mail: secretariat@icomos.hu

Honlap: www.icomos.hu

Kiadja a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal

Szerkesztő: Keller Annamária

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság tagságával járó előnyök:

- állandó informáltság a műemlékvédelem hazai és nemzetközi eseményeiről, pályázatairól, ösztöndíjairól, stb. az ICOMOS honlap (www.icomos.hu), az ICOMOS Híradó és az ICOMOS News/Nouvelles ICOMOS révén
- ingyenes belépésre jogosító tagsági kártya a világ legtöbb múzeumába, műemlékébe, romterületére
- az UNESCO/ICOMOS Dokumentációs Központjának szabad használata

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság pártoló Jogi tagja:
Kulturális Örökségvédelmi Hivatal